

Valtiotason arkkitehtuurit

1.1.1 Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut Valtiotason arkkitehtuurit -hankkeen.

1.1.2 Toimikausi

26.5.2009 - 31.12.2010

1.1.3 Tausta

Valtiotason arkkitehtuurit -hanke on osa yhteentoimivuuden kehittämisohjelmaa.

Yhteentoimivuuden kehittämisohjelma sisältää hankkeita, joissa kehitetään valtionhallinnon arkkitehtuurikokonaisuutta ja arkkitehtuurityöhön sekä kehittämishankkeiden hallintaan liittyviä menetelmiä. Kehittämisohjelmassa on luotu kokonaisarkkitehtuurimenetelmä valtionhallinnon toiminnan ja tietojärjestelmien suunnitteluun.

Kokonaisarkkitehtuuri tarkoittaa organisaation muodostaman kokonaisuuden ja sen osien rakennetta ja osien välisiä suhteita, sekä periaatteita ja suuntaviivoja niiden suunnittelemiseksi ja kehittämiseksi. Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelun keskeiset näkökulmat ovat toiminta (palvelut, prosessit), tiedot (käsitteet, tietomallit) ja tietojärjestelmät (järjestelmäpalvelut, infrastruktuuri) sekä teknologia (teknologiaratkaisut). Näiden näkökulmien lisäksi tarkastellaan tietoturvaa ja integraatiota erillisinä näkökulmina, jotka koskettavat kaikkia edellä mainittuja keskeisiä suunnittelunäkökulmia.

Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu edistää sekä toiminnan kehittämistä että tietojärjestelmäkehitystä. Kokonaisarkkitehtuuri auttaa muodostamaan tarkoituksenmukaisen suhteen toiminnan ja tietotekniikan välille. Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelun myötä tietojärjestelmät tukevat entistä paremmin toiminnan tavoitteita ja tarpeita. Arkkitehtuurin avulla huolehditaan johdonmukaisuudesta, vältetään päällekkäisyydet ja tunnistetaan puutteet kokonaisuudessa, tunnistetaan liitokset osien välillä ja mahdollistetaan kokonaisuuden yhteentoimivuus.

1.1.4 Tavoitteet

Valtiotason arkkitehtuurit -hankkeen tavoitteena on luoda ylätason arkkitehtuurilinjauksia ja -kuvauksia ohjaamaan ja tukemaan valtionhallinnon toiminnan ja tietojärjestelmien kehittämistä. Hankkeen toteuttaminen luo edellytykset sille, että hallinnonalat ja virastot voivat omassa kehittämistyössään tukeutua valtiotason linjauksiin ja kuvauksiin sekä pystyvät hyödyntämään yhteisiä suunnitelmia ja ratkaisuja.

1.1.5 Tehtävä

Valtiotason arkkitehtuurit -hankkeen tehtävänä on tuottaa kaikki arkkitehtuurinäkökulmat kattava mutta karkealla tasolla oleva kuvaus valtiotason kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilasta. Hanke luo siten pohjan valtiotason kokonaisarkkitehtuurin jatkokehittämiseksi. Hankkeeseen sisällytetään myös valtioneuvoston kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen ensimmäisessä vaiheessaan.

Muodostaessaan valtiotason arkkitehtuuria hanke ottaa huomioon koko julkishallinnon näkökulman, ja soveltuvin osin tuottaa arkkitehtuurimääritykset siten, että ne koskevat koko julkishallintoa. Erityisesti tietoarkkitehtuuria on määriteltävä lähtökohtaisesti koko julkishallinnolle, eikä vain valtiotasolle rajoituen.

Hankkeen kanssa samanaikaisesti suunnitellaan Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelmassa (SADe-ohjelma) sähköisen asioinnin valtakunnallisesti toteutettavia palvelukokonaisuuksia. Tuossa työssä tarkastellaan kansalaisen näkökulmasta julkisen hallinnon tarjoamia palveluita sekä niiden tuottamisessa tarvittavia julkisen hallinnon prosesseja.

Tehtävä toteutetaan neljänä projektina:

- 1) Valtionhallinnon arkkitehtuuriperiaatteet ja -linjaukset -projekti määrittelee ja dokumentoi arkkitehtuuriperiaatteet ja -linjaukset, jotka toimivat ylätason ohjausvälineenä valtionhallinnon kehittämishankkeille. Projekti myös määrittelee valtionhallinnon kokonaisarkkitehtuurin kohdealuejaon ja vastuunjaon arkkitehtuurien ylläpidossa. Valtiotason arkkitehtuuriperiaatteet ja -linjaukset ohjaavat valtionhallinnon organisaatioita ja niiden kehittämishankkeita paremman yhteentoimivuuden ja hallitumman kehittämisen suuntaan. Projektissa luodaan kaikille yhteinen perusta toiminnan ja tietojärjestelmien ylätason suunnittelun periaatteista.
- 2) Valtiotason toiminnallinen arkkitehtuuri -projekti määrittelee valtionhallinnon kaikilla organisaatioilla samantyyppisten tukiprosessien (kuten taloushallinto, henkilöstöhallinto, tietohallinto, johtaminen, valvonta) tavoitetilan arkkitehtuurin ja tuottaa siitä kuvauksen. Tavoitetilan kuvausta käytetään yhteisten palvelujen kehittämisen ohjausvälineenä. Projekti myös yksilöi keskeisimmät valtionhallinnon poikkihallinnolliset ydinprosessit ja kuvaa niiden tavoitetilan arkkitehtuurin karkealla tasolla. Kuvausta käytetään lähtökohtana poikkihallinnollisten prosessien ja niitä tukevien palvelujen erikseen organisoitavassa kehittämisessä ja tarkemmassa arkkitehtuurisuunnittelussa.
- 3) Valtiotason tietoarkkitehtuuri -projekti määrittelee ja tuottaa kuvauksen siitä, miten ja mistä osista valtiotason ja koko julkishallinnon tietoarkkitehtuuri tavoitetilassaan muodostuu (käsitteistöt, ontologiat, tietomallit, sanastot jne.) Projekti valmistelee ehdotuksen ta-

vasta, jolla tietoarkkitehtuurin kehittäminen ja ylläpito tulisi järjestää. Projekti tekee myös esityksen jatkotyön organisoimiseksi.

4) Valtionhallinnon yhteisten IT-palvelujen arkkitehtuuri -projekti määrittelee valtionhallinnon yhteisten tietojärjestelmä- ja tietoteknisten palvelujen ja yhteisen tietoteknisen infrastruktuurin tavoitetilan arkkitehtuurin ja tuottaa siitä kuvauksen. Tavoitetilan kuvausta käytetään yhteisten palvelujen kehittämisen keskeisenä ohjausvälineenä.

Kaikissa projekteissa otetaan huomioon myös tietoturvan ja varautumisen näkökulma.

Organisointi

Valtiovarainministeriön hallinnon kehittämisosasto vastaa hankkeesta.

Hankkeen ohjausryhmänä toimii Yhteentoimivuuden kehittämisohjelman ohjausryhmä. Hankkeen toteuttamisen suunnitelmat käsitellään hankkeen ohjausryhmässä. Keskeiset asiat esitellään lisäksi valtion IT-koordinaatioryhmässä ja valtion IT-johtoryhmässä.

Hankkeessa tehtävä työ koordinoidaan SADe-ohjelmassa tehtävän työn kanssa. Hanke raportoi SADe-ohjelman johtoryhmälle.

Hanke organisoidaan neljänä projektina seuraavasti:

Pääprojekti on

- Valtionhallinnon arkkitehtuuriperiaatteet ja -linjaukset

Muita projekteja muodostetaan kolme:

- Valtiotason toiminnallinen arkkitehtuuri
- Valtiotason tietoarkkitehtuuri
- Valtionhallinnon yhteisten IT-palvelujen arkkitehtuuri

Kullakin projektilla on oma projektiryhmänsä. Pääprojekti toimii myös hankkeen hanke-ryhmänä, joka koordinoi ja ohjaa muita projekteja.

Valtionhallinnon arkkitehtuuriperiaatteet ja -linjaukset -projektin kokoonpano:

Hankepäällikkö ja projektipäällikkö Jukka Uusitalo, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö.

Jäsenet:

Tommi Karttaavi, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
 Kari Keskitalo, tietoturvapäällikkö, Valtiokonttori / Valtion IT-palvelukeskus
 Irma Nieminen, tietohallintojohtaja, opetusministeriö
 Mira Nivala, kehityspäällikkö, Tullihallitus
 Ari Vähä-Erkkilä, pääsuunnittelija, Kansaneläkelaitos

Asiantuntijat:

Jaason Haapakoski, tietohallintojohtaja, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
 Tapani Hämäläinen, tietohallintopäällikkö, sisäasiainministeriö
 Joonas Kankaanrinne, kehityspäällikkö, Väestörekisterikeskus
 Pauli Kartano, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö

Juha Koivula, CIS-pääarkkitehti, puolustusvoimat, Pääesikunta
Tommi Oikarinen, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö

Valtiotason toiminnallinen arkkitehtuuri -projektin kokoonpano:

Projektipäällikkö Pauli Kartano, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö.

Jäsenet:

Tomi Halonen, erikoissuunnittelija, opetusministeriö
Heikki Haukilauma, kehitysjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö
Katju Holkeri, finanssineuvos, valtiovarainministeriö
Kari Pelttonen, vanhempi hallitussihteeri, valtioneuvoston kanslia
Maarit Puhto, järjestelmäpäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
Marko Puttonen, kehittämisjohtaja, valtiovarainministeriö
Raija Pyykkö, informaatikko, valtiovarainministeriö
Riitta Rönn, hallitusneuvos, ympäristöministeriö
Marjukka Saarijärvi, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö
Pekka Sinkkilä, tietohallintopäällikkö, liikenne- ja viestintäministeriö
Marikaisa Tiilikainen, ylitarkastaja, puolustusministeriö
Antti Vertanen, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö
Pekka Väänänen, erikoissuunnittelija, ulkoasiainministeriö

Asiantuntijat:

Antti Karila, ylitarkastaja, puolustusministeriö
Tommi Oikarinen, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö
Markus Siltanen, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Antero Taimiaho, tietohallintopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Valtiotason tietoarkkitehtuuri -projektin kokoonpano:

Projektipäällikkö N.N. (nimi avoin, rekrytointi käynnissä), johtava asiantuntija, tietoarkkitehtuuri, Valtiokonttori / Valtion IT-palvelukeskus. Projektipäällikön varahenkilö Maija Jussilainen, johtava tietoasiantuntija, Valtiokonttori / Valtion IT-palvelukeskus.

Jäsenet:

Juha Hakala, kehittämisjohtaja, Kansalliskirjasto
Päivi Happonen, kehittämisjohtaja, Kansallisarkisto
Eero Heikkinen, pääsuunnittelija, Kansaneläkelaitos
Eero Hyvönen, professori, FinnONTO-hanke, Teknillinen korkeakoulu ja Helsingin yliopisto
Mikael af Hällström, ylitarkastaja, Verohallitus
Päivi Hämäläinen, osastojohtaja, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos
Maija Jussilainen, johtava tietoasiantuntija, Valtiokonttori / Valtion IT-palvelukeskus
Leena Kononen, kehittämisäällikkö, Tullihallitus
Anna-Maija Marttila, tietoasiantuntija, valtiovarainministeriö
Tommi Oikarinen, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö
Aulikki Pakanen, tietopalvelupäällikkö, puolustusministeriö
Olli-Pekka Rissanen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Saarikoski, vastuualuepäällikkö, Maanmittauslaitos
Simo Tanner, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
Päivi Tommila, tietopalvelupäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö

Asiantuntijat:

Matti Mäkelä, ylilääkäri, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
 Eljas Orrman, arkistoneuvos, Kansallisarkisto

Valtionhallinnon yhteisten IT-palvelujen arkkitehtuuri -projektin kokoonpano:

Projektipäällikkö Marjut Siintola, hankepäällikkö, Valtiokonttori / Valtion IT-palvelukeskus.

Jäsenet:

Heikki Heikkilä, tietohallintojohtaja, Alue ICT -yksikkö, Etelä-Savon TE-keskus
 Jaana Hirvelä, atk-suunnittelupäällikkö, Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskus
 Kristiina Hormia-Poutanen, kirjastoverkkopalvelut tulosalueen johtaja, Kansalliskirjasto
 Jussi Jääsaari, atk-päällikkö, Verohallitus
 Pauli Kartano, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö
 Virve Kivelä, kehitysjohtaja, Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK
 Jarko Lehikoinen, pääsuunnittelija, Maa ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus
 Tuija Leivo-Rintakorpi, palvelupäällikkö, Väestörekisterikeskus
 Virpi Lyytikäinen, projektipäällikkö, Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus OTTK
 Tommi Oikarinen, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö
 Jussi Salminen, IT-kehityspäällikkö, Tullihallitus
 Matti Sarjakoski, tietojärjestelmäpäällikkö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Asiantuntijat:

Joonas Kankaanrinne, kehityspäällikkö, Väestörekisterikeskus
 Mika Nordman, apulaistuotantopäällikkö, Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus OTTK
 Vesa Pukema, projektipäällikkö, Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK

Hankkeen viiteryhmä:

Projektiryhmien lisäksi hankkeeseen muodostetaan viiteryhmä, jolta kerätään tarpeita ja jonka kanssa keskustellaan ja joka ottaa kantaa ratkaisuvaihtoehtoihin ja suunniteltuihin linjauksiin. Viiteryhmään nimetään eri henkilöitä, kuin projektiryhmiin osallistuvat henkilöt. Viiteryhmän jäsenet voivat rooliltaan olla prosessinomistajia, toiminnan tai hallinnon kehittäjiä, toiminnasta tai IT-toiminnasta vastaavia, tietopalveluiden kehittäjiä tai niistä vastaavia, tai IT-arkkitehtuurien kehittäjiä.

Hankkeen käynnistyessä viiteryhmässä on seuraavat jäsenet:

Esko Ala-Peijari, IT-pääsihteeri, CSC - tieteen tietotekniikan keskus Oy
 Kirsi Hagman-Seppänen, pääsuunnittelija, Kansaneläkelaitos
 Johanna Hartman, tietopalvelupäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
 Ilari Heikkinen, tietohallintojohtaja, Oulun kaupunki
 Heikki Hovi, turvallisuuspäällikkö, valtioneuvoston kanslia
 Tuomo Karakorpi, tietotekniikkapäällikkö, Helsingin kaupunki
 Sirpa Kekkonen, ohjelmaneuvo, valtioneuvoston kanslia
 Kyösti Könönen, kehittämisspäällikkö, Maa ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus
 Vesa Liikanen, johtava tietoasiantuntija, valtioneuvoston kanslia
 Riitta Malkki, ylitarkastaja, ulkoasiainministeriö
 Timo Martelius, tutkimusjohtaja, puolustusministeriö
 Marko Monni, tietohallintojohtaja, Lahden kaupunki,
 Timo Nuutinen, vanhempi osastoesiupseeri, puolustusministeriö

Pirkko Oilinki-Nenonen, erikoistutkija, Valtiokonttori
 Marika Paavilainen, hallitusneuvos, valtioneuvoston kanslia
 Kari Peltonen, vanhempi hallintosihteeri, valtioneuvoston kanslia
 Olli Peltonen, vanhempi osastoesiupseeri, puolustusministeriö
 Teemu Penttilä, osastopäällikkö, puolustusministeriö
 Mervi Salmi-Saarinen, ylitarkastaja, ulkoasiainministeriö
 Kaija Sáñez, talouspäällikkö, valtioneuvoston kanslia
 Aki Siponen, tietohallintojohtaja, puolustusministeriö
 Teppo Sulonen, tietohallintojohtaja, Tampereen kaupunki
 Merja Taipaleenmäki, ICT-projektipäällikkö, Vantaan kaupunki
 Kirsi Valto, henkilöstön kehittämispäällikkö, valtioneuvoston kanslia

Valtiovarainministeriön hallinnon kehittämisosasto ja hankkeen ohjausryhmä voivat täydentää tai muuttaa hankkeen organisointia ja perustaa uusia ohjausryhmän alaisia ryhmiä mahdollisesti esiin tulevien tarpeiden mukaisesti.

Hankepäällikkö täydentää viiter ryhmän kokoonpanoa tarvittaessa.

1.1.6 Kustannukset ja rahoitus

Hanke tehdään virkatyönä. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matkakustannuksista. Mahdolliset ulkopuolisilta ostettavien palvelujen kustannukset rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 28.01.02. Päätökset palvelujen hankinnasta tekee valtiovarainministeriö.

Alivaltiosihteeri

Juhani Turunen

Ylijohtaja

Silja Hiironniemi

1.1.7 LIITTEET

1.1.8 JAKELU

Projektien projektipäälliköt, jäsenet ja asiantuntijat
 Viiter ryhmän jäsenet

1.1.9 TIEDOKSI

Eduskunta
Ministeriöt
Valtioneuvoston kanslia
Oikeuskanslerin virasto
Valtiovarainministeriö / hallinnon kehittämisosasto / Hallintopolitiikkayksikkö
Valtiovarainministeriö / hallinnon kehittämisosasto / KuntaIT-yksikkö
Valtiovarainministeriö / hallinnon kehittämisosasto / Rakenne- ja ohjausyksikkö
Tullihallitus
Verohallitus
Väestörekisterikeskus
Valtiokonttori / Valtion IT-palvelukeskus
Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus OTTK
Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus Tike
Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK
Terveys- ja hyvinvoinnin laitos
Maanmittauslaitos
Kansallisarkisto
Kansalliskirjasto
Puolustusvoimat / Pääesikunta
Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskus
Etelä-Savon TE-keskus / Alue ICT -yksikkö
Suomen Kuntaliitto
Kansaneläkelaitos
FinnONTO-hanke, Teknillinen korkeakoulu ja Helsingin yliopisto
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)
Valtion IT-johtoryhmä
Valtion IT-koordinaatioryhmä
SADe-ohjelman johtoryhmä